

Ons nummer: O23.000858

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Uitkomst van het clusteronderzoek naar de gymzalen Witmarsum-Arum in het kader van het Plan van Aanpak Mulieronderzoek 2018
Commissie	Boarger en Mienskip
Collegebesluit d.d.	9 mei 2023
Portefeuillehouder	Bauke Dam
Team	Cultuur en Sport
Adviseur	Natasja Lavric

Reden informatieverstrekking: actieve informatie van het college

Collegebesluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

- een uitwerking van de toekomstbestendige binnensportaccommodatie ten behoeve van het cluster Witmarsum, Arum, Kimsward en Pingjum en het 'Initiatief Ontmoetingsplaats Witmarsum' ter kennisgeving aan te nemen;
- om het projectplan 'Initiatief ontmoetingsplaats Witmarsum', met een sport-gymzaal als onderdeel van een multifunctionele ontmoetingsplaats in Witmarsum, nader te laten uitwerken;
- in te stemmen met de conceptbrief aan de werkgroep Witmarsum;
- de raad via actieve info op de hoogte te stellen van de uitkomst van het clusteronderzoek naar de gymzalen Witmarsum-Arum in het kader van het Plan van Aanpak Mulieronderzoek.

Toelichting

De gemeente bezit twee gymzalen in Arum en Witmarsum, in dit cluster. Beiden dateren uit de jaren '60. Op termijn zijn keuzes over de toekomst onvermijdelijk (onderhoud/ investeringen). Wat zijn de opties voor toekomstbestendige sport- en beweeg- en ontmoetingsvoorzieningen in dit gebied? Dit is samen met vertegenwoordigers uit de betrokken dorpen uitgewerkt met als uitkomst het rapport 'Toekomstbestendige binnen-sportaccommodaties cluster Witmarsum-Arum', d.d. 6 maart 2023.

Achtergrond

De aanleiding voor het clusteronderzoek naar toekomstbestendige binnensportaccommodatie gaat terug naar het Sport- en Beweegbeleid 2017-2020 waarin staat: 'We willen hoogwaardige, multifunctionele accommodaties: duurzaam, betaalbaar, gastvrij en aantrekkelijk voor mensen van binnen en buiten de sportverenigingen, o.a. door het stimuleren van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties.

Voor een analyse heeft het Mulierinstituut in april 2018 het onderzoeksrapport "Ruimte voor sport in Súdwest-Fryslân" opgeleverd. Hierin wordt ingegaan op de vraag en het aanbod in onze gemeente in vergelijking met het landelijke aanbod en de demografische ontwikkelingen tot 2030. In dit onderzoek is onze gemeente ingedeeld in clusters, waarbij Witmarsum, Arum, Kimsward en Pingjum een cluster vormen. Voor uitwerking van dit onderzoek is in mei 2019 het Plan van Aanpak Mulieronderzoek opgesteld. Voor het cluster Witmarsum en Arum zijn analyses gemaakt over gebruik, o.a. voor bewegingsonderwijs en hebben gesprekken plaats gevonden met Dorpsbelangen van beide dorpen.

In 2019 werd duidelijk dat er forse financiële tegenvallers door het kabinetsbeleid in Den Haag opgevangen moesten gaan worden door de gemeente. Eén van de door het college voorgestelde ombuigingen in oktober 2019 voor de Programmabegroting 2020 betrof het privatiseren van de gymzalen in Hindeloopen, Witmarsum en Arum. Deze plannen in de betreffende plaatsen zorgde voor veel protest. Dorpsbelangen, verenigingen, instanties en scholen lieten zich gezamenlijk horen

waarop de gemeenteraad ingestemd heeft met het ‘in de wacht zetten’ van deze ombuiging, met de afspraak om samen met de betrokken dorpen te gaan kijken naar een nadere uitwerking.

In het najaar van 2020, vertraagd door Corona, zijn vanuit de gemeente de gesprekken opgepakt met de dorpen wat heeft geleid tot een gezamenlijke bijeenkomst met de gemeente en de dorpen Witmarsum Arum, Kimsward en Pingjum in juni 2021.

Met actieve info aan de raad (d.d. 29 juni 2021) is aangegeven dat er een belangrijk voortschrijdend inzicht is ontstaan vanuit het Mulierinstituut betreffende de interpretatie van het Mulieronderzoek: De verwachtingen die ontstaan zijn rondom het rapport en eventuele overschotten aan (binnen)sport- en beweegruimte vragen om nuancering en bijstelling van de verwachting. Zo is er een duidelijk verschil tussen stad en platteland en dit vraagt om maatwerk.

Als eerste resultaat van het gestarte onderzoek in dit dorpencluster Witmarsum Arum met de dorpen heeft het college het ‘in de wacht gezette ombuigingsvoorstel tot privatisering van de gymzalen in Witmarsum en Arum’ in oktober 2021 uit de Programmabegroting 2022 gehaald. Privatiseren geeft geen financieel voordeel naar blijkt.

In het najaar 2022 is het onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van de scenario’s ‘renovatie’ en ‘nieuwbouw’ van de gymzalen van Witmarsum en Arum door onderzoeksbureau HEVO. Uit het onderzoek door adviesbureau HEVO blijkt dat de bestaande gymzaal in Witmarsum niet voldoet aan de heden ten dage gestelde duurzaamheidseisen. Uit laatstgenoemd onderzoek komt ook naar voren dat renovatie even kostbaar is als nieuwbouw en daardoor in te plannen nieuwbouw aan de orde is.

In november 2022 is een initiatiefgroep gestart met het uitwerken van de opties voor toekomstbestendige sport- beweeg en ontmoetingsvoorzieningen. Zij hebben zich voornamelijk gericht op een ontmoetingsplaats annex uitgebreide gymzaal in Witmarsum. Uitkomst hiervan is het rapport ‘Toekomstbestendige binnensport-accommodaties cluster Witmarsum-Arum’.

Voortschrijdend inzicht Mulier:

De verwachtingen die ontstaan zijn rondom het Mulier-rapport uit 2018 en eventuele overschotten aan (binnen)sport- en beweegruimte vragen om nuancering en bijstelling van de verwachting.

Op 20 april 2021 heeft het Mulier instituut zelf een artikel gepubliceerd met daarin nieuwe inzichten rondom normgetallen en draagvlakcijfers. Feitelijk stelt het instituut hierin vast dat accommodatieonderzoeken en doorrekeningen op behoefte en bezetting van binnensportaccommodaties om maatwerk vraagt. Dit klinkt als een open deur maar de draagvlakcijfers die gebruikt zijn door het Mulier instituut in 2018 kennen geen enkele differentiatie tussen stad en land en wat die betekenen voor de behoefte aan binnensportaccommodaties in onze dorpen. Dit voortschrijdend inzicht raakt direct aan het rapport voor Súdwest-Fryslân uit 2018.

Uitkomst van het clusteronderzoek naar de gymzalen Witmarsum-Arum:

Een uitkomst uit het Mulieronderzoek is de optie om voor Witmarsum en Arum in één van de dorpen een sportzaal te bouwen en in één een gymzaal te houden. De sportzaal voorziet dan ruim in de behoeften qua gebruik. Waarbij het wel de vraag is of de extra gebruiksmogelijkheid daadwerkelijk benut zal worden en of de extra exploitatielasten hiertegen opwegen. Om deze reden is voor Witmarsum en Arum de optie voor een sportzaal en een gymzaal vertaald in twee uitgebreide gymzalen met elk een gymzaalplus. De gymzaalplus is zo ingericht dat er ook brede dorpsactiviteiten in kunnen plaatsvinden zoals toneel, musical, sinterklaasviering, ljochtkuier etc.

Bovenstaande, de gymzaalplus, heeft ook de voorkeur van beide dorpen. De uitwerking van deze uitkomst vraagt een projectaanpak voor respectievelijk eerst Witmarsum (Projectplan Ontmoetingsplaats Witmarsum) en vervolgens Arum. Deze uitkomst wordt breed gedragen.

Projectplan Ontmoetingsplaats Witmarsum:

Met het in 2020 sluiten van De Gekroonde Roskam, dat de rol vervulde van 'dorpshuis', verloor Witmarsum een belangrijke ontmoetingsplaats voor haar inwoners. Daarnaast geeft de uitkomst van het onderzoek naar binnensportaccommodaties voor het cluster Witmarsum-Arum aan dat er ruimte blijft in Witmarsum voor een sport-gymzaal faciliteit. Uit het onderzoek door adviesbureau HEVO blijkt dat de bestaande gymzaal in Witmarsum niet voldoet aan de heden ten dage gestelde duurzaamheidseisen. Uit laatstgenoemd onderzoek komt ook naar voren dat renovatie even kostbaar is als nieuwbouw en daardoor in te plannen nieuwbouw aan de orde is.

Voor het uitwerken van de behoefte aan een ontmoetingsplaats en de sport- of gymzaal doen zich twee opties voor:

1. De realisatie van een gebouw waarin plaats is voor een 'multifunctioneel dorpshuis met een sport-gymzaal', als toekomstbestendige ontmoetingsplaats voor de dorpsgemeenschap in Witmarsum. Met een dorpshuis, een plek voor meervoudig gebruik en activiteiten, ook overdag, laagdrempelig een kopje koffie halen, een kaartje leggen of een biljartspelletje doen. En met een sport-gymzaal welke het minimale formaat heeft van een gymzaal én qua inrichting te gebruiken is voor brede dorpsactiviteiten.
2. Er komt een separate oplossing voor de nieuwbouw van een gymzaalplus en een dorpshuis.

Qua doel en functionaliteit als ontmoetingsplaats heeft een gecombineerd gebouw de voorkeur vanuit de dorpsgemeenschap. Dit sluit aan bij het 'Beleid Ontmoetingsplaatsen 2023-2033'. Als ook bij het projectplan 'Initiatief ontmoetingsplaats Witmarsum' (bijlage2). Dit projectplan wordt breed gedragen door de dorpen.

Projectleider:

Om te komen tot een toekomstbestendig en multifunctioneel dorpshuis met een sport-gymzaal waarin Witmarsumers kunnen ontmoeten, sporten en bewegen zal een projectleider worden aangesteld. Deze persoon krijgt de opdracht om het project van initiatieffase naar definitiefase te brengen door verder onderzoek te doen naar de locatiekeuze en de financiële en juridische haalbaarheid. Om bovengenoemde taken te volbrengen zijn er voor dit jaar 700 uur nodig, waarvan de kosten €65.000 zijn. Voor de inzet van experts (ondersteuning, stedenbouwkundige, jurist, verkeerskundige) is nog €15.000 nodig. Dit komt neer op een totaal van € 80.000.

Vervolg:

De vervolgstappen die de werkgroep in samenwerking met de gemeente maakt vinden plaats in het tweede kwartaal 2023. Een raadsvoorstel over het projectplan Ontmoetingsplaats Witmarsum is gepland voor november 2023.

Bijlage(n)

1. Toekomstbestendig binnensportaccommodaties cluster Witmarsum/Arum, d.d. 6-3-2023
2. Projectplan Initiatief ontmoetingsplaats Witmarsum, d.d. 1-2-2023
3. Mulieronderzoek 'Ruimte voor sport in Súdwest-Fryslân' , d.d. april 2018